

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

1997/98:AU2y

Budgetpropositionen för år 1998, ram för
utgiftsområde 19 Regional utjämning och
utveckling

1997/98
AU2y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 8 oktober 1997 beslutat att bereda arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1997/98:1 Budgetpropositionen för år 1998 jämte motioner i vad avser den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 1998, utgifternas fördelning på utgiftsområden och beräkningen av statsinkomsterna, garantier, låneramar m.m. i de delar som berörs av arbetsmarknadsutskottets beredningsområde.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande avser ramen för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling samt motionerna

1997/98:Fi206 (m) (yrk. 4 delvis och 5 delvis)

1997/98:Fi218 (c) (yrk. 2 delvis)

1997/98:Fi212 (fp) (yrk. 3 delvis och 4 delvis)

1997/98:Fi220 (v) (yrk. 4 delvis)

1997/98:Fi219 (mp) (yrk. 19 delvis och 20 delvis)

1997/98: Fi215 (kd) (yrk. 2 delvis och 3 delvis)

Propositionens förslag om anslag under utgiftsområde 19 och därav föranledda motionsyrkanden behandlar arbetsmarknadsutskottet i sitt betänkande 1997/98:AU2.

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar främst olika former av regionalpolitiska företagsstöd och medel som länsstyrelserna förfogar över för regional projektverksamhet samt för en del av medfinansieringen av EG:s strukturfondsprogram. I utgiftsområdet ingår även utbetalningar från EG:s regionalfond som delfinansierar EG:s bidrag till strukturfondsprogrammen. De totala utgifterna inom utgiftsområdet beräknas under år 1997 uppgå till ca 4,5 miljarder kronor.

Regeringen aviserar i budgetpropositionen en regionalpolitisk proposition där bl.a. de framtida förutsättningarna samt mål och riktlinjer för regionalpolitiken kommer att behandlas. I det sammanhanget kommer ytterligare förslag som rör utgiftsområdet att lämnas.

Inom utgiftsområdet prioriteras under år 1998 bl.a. genomförandet i hela landet av förslag som har kommit fram i arbetet med den nya tillväxtorienterade regionala näringspolitiken. Det innebär enligt regeringen bl.a. en ökad

samverkan mellan de olika statliga åtgärder som har betydelse för näringslivets utveckling. Vidare skall möjligheterna undersökas att effektivisera genomförandet av EG:s strukturfondsprogram. De förslag till besparingsåtgärder som redovisades i den ekonomiska vårpropositionen genomförs och preciseras.

Regeringen beräknar ramen för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling för år 1998 till 3 605 miljoner kronor, för år 1999 till 3 585 miljoner kronor och för år 2000 till 3 284 miljoner kronor.

Motionerna

Fyra partier har i motioner presenterat förslag som innebär ändrad ram för utgiftsområdet.

Moderaterna resp. Folkpartiet föreslår minskad ram och vill i stället prioritera andra åtgärder för arbete och företagande. Vänsterpartiet och Kristdemokraterna förordar i stället att ramen utökas. Vänsterpartiet vill stimulera det regionala utvecklingsarbetet, medan Kristdemokraterna anser att medelstillskottet kan användas till att förändra stödområdesindelningen.

Moderata samlingspartiet anser i motion Fi206 att det för att uppfylla målen med regionalpolitiken är nödvändigt att främja företagens utveckling. Enligt motionen skapar partiets politik för företagande och arbete förutsättningar för att de berörda regionerna skall kunna växa av egen kraft. En betydande kunskapssatsning föreslås som stöd för regional utveckling. Ramen för utgiftsområdet bör minskas med 635, 795 resp. 1 047 miljoner kronor (yrk. 4 delvis och 5 delvis). Besparingarna avser anslagen till regionalpolitiska åtgärder, ersättning för nedsättning av socialavgifter och transportbidrag.

Centerpartiet ansluter sig i motion Fi218 till regeringens förslag om utgiftsram.

Folkpartiet förordar i motion Fi212 omedelbara insatser för fler jobb genom företagande. Partiet föreslår skattesänkningar men också besparingar i de offentliga utgifterna med samma belopp som de föreslagna skattesänkningarna. Den största besparingsposten avser s.k. selektiva företagsstöd, däribland regionalpolitiskt företagsstöd. Utgiftsramen bör minskas med 1 miljard kronor för vart och ett av åren 1998, 1999 och 2000 (yrk. 3 delvis och 4 delvis). Besparingarna avser anslagen till regionalpolitiska åtgärder och till regionalpolitisk låneverksamhet.

Vänsterpartiet stöder enligt motion Fi220 till stora delar inriktningen av den "lilla" regionalpolitiken. I avvaktan på en regionalpolitisk proposition anser partiet att utgiftsområdet för år 1998 bör tillföras 400 miljoner kronor för att stimulera flexibla regionala utvecklingsinsatser och garantera fortsatt verksamhet vid det nationella resurscentrumet för kvinnor (yrk. 4 delvis). Tillskottet avser anslaget till regionalpolitiska åtgärder.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi219 ingen ändring av regeringens förslag om utgiftsram.

Kristdemokraterna anser i motion Fi215 att ramen för utgiftsområdet bör utökas med 90 miljoner kronor för vart och ett av åren 1998, 1999 och 2000. Medlen, som avser anslaget till regionalpolitiska åtgärder, kan användas för att förändra stödområdesindelningen (yrk. 2 delvis och 3 delvis).

Oppositionspartiernas förslag rörande ramen för utgiftsområdet sammanfattas i följande tabell.

Förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Belopp i miljoner kronor

År	Propositionen	Oppositionspartiernas avvikelser från propositionens ram					
		(m)	(c)	(fp)	(v)	(mp)	(kd)
1998	3 605	-635	0	-1 000	+400	0	+90
1999	3 585	-795	0	-1 000	-	0	+90
2000	3 284	-1 047	0	-1 000	-	0	+90

Samtliga partier framför synpunkter på regionalpolitiken. Utskottet återkommer till detta i sitt betänkande 1997/98:AU2.

Utskottets bedömning

Riksdagen har vid ett flertal tillfällen ställt sig bakom att målet för regionalpolitiken skall vara uthållig tillväxt, rättvisa och valfrihet så att likvärdiga levnadsvillkor skapas för medborgarna i hela riket.

Enligt budgetpropositionens förslag rörande utgiftsområde 19 bör riksdagen slå fast att det övergripande målet för utgiftsområdet främst skall vara att underlätta för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas så att det bidrar till att uppfylla målen för regionalpolitiken. Arbetsmarknadsutskottet avser att i sitt betänkande 1997/98:AU2 behandla förslaget till övergripande mål för utgiftsområdet.

Riksdagen beslutade med anledning av den ekonomiska vårpropositionen om en preliminär ram för år 1998 om 3 602 miljoner kronor för utgiftsområde 19. Regeringen har i budgetpropositionen lämnat förslag om vissa justeringar som sammantaget innebär en ökning med 3 miljoner kronor. Justeringarna innebär såväl ökningar som minskningar på enskilda anslag.

I avvaktan på förslagen i den regionalpolitiska särproposition som regeringen aviserat anser arbetsmarknadsutskottet att propositionens förslag till ram för utgiftsområdet kan godtas.

Utskottet godtar även beräkningarna av ramarna för åren 1999 och 2000. Detta innebär att utskottet anser att propositionen bör tillstyrkas i motsvarande delar. De motioner som innebär avvikelser från regeringens förslag – motionerna Fi206 (yrk. 4 delvis och 5 delvis), Fi212 (yrk. 3 delvis och 4 delvis), Fi220 (yrk. 4 delvis) och Fi215 (yrk. 2 delvis och 3 delvis) – bör avstyrkas i berörda delar.

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Johnny Ahlqvist

I beslutet har deltagit: Johnny Ahlqvist (s), Elver Jonsson (fp), Per Unckel (m), Berit Andnor (s), Ingvar Johnsson (s), Kent Olsson (m), Martin Nilsson (s), Laila Bjurling (s), Patrik Norinder (m), Sonja Fransson (s), Hans Andersson (v), Barbro Johansson (mp), Dan Ericsson (kd), Paavo Vallius (s), Christer Erlandsson (s), Anna Åkerhielm (m) och Kjell Ericsson (c).

1. Per Unckel, Kent Olsson, Patrik Norinder och Anna Åkerhielm (alla m) anser att den del av arbetsmarknadsutskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning som börjar med ”I avvaktan” och slutar med ”berörda delar” borde ha haft följande lydelse:

För att uppfylla målen med regionalpolitiken är det nödvändigt att främja företagens utveckling. Den politik för företagande och arbete som Moderaterna förordar i motion Fi206 skapar enligt utskottets uppfattning förutsättningar för att de aktuella regionerna skall kunna växa av egen kraft. En sådan egen tillväxtkraft stöds också av den omfattande kunskapssatsning som föreslås i motionen. Utskottet delar motionens uppfattning att utgiftsramen kan minskas. Besparingar kan göras beträffande regionalpolitiska åtgärder, ersättning för nedsättning av socialavgifter och transportbidrag. För år 1998 föreslås ramen vara 635 miljoner kronor mindre än vad regeringen har föreslagit. För åren 1999 och 2000 kan ramarna minskas med 795 miljoner kronor respektive 1 047 miljoner kronor jämfört med förslaget i propositionen. Detta innebär att propositionen avstyrks i berörd del och att motion Fi206 (yrk. 4 delvis och 5 delvis) tillstyrks. Övriga nu behandlade motioner avstyrks i berörda delar.

2. Elver Jonsson (fp) anser att den del av arbetsmarknadsutskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning som börjar med ”I avvaktan” och slutar med ”berörda delar” borde ha haft följande lydelse:

Sverige har ett av världens högsta skattetryck och det högsta skatteuttaget på arbete bland jämförbara länder. Detta begränsar viljan att starta och driva företag. Ett stort problem är den regionala obalansen som medverkar till den höga arbetslösheten. Den blir särskilt kännbar i regionalpolitiskt svaga områden. Den lokala kreativiteten behöver stimuleras så att den lokala växtkraften främjas. Utskottet delar Folkpartiets uppfattning i motion Fi212 att skattesänkningar är angelägna, främst på arbete, som en del i omedelbara insatser för fler arbetstillfällen genom företagande. Skattesänkningarna bör finansieras fullt ut. Den största besparingen bör göras på s.k. selektiva företagsstöd, däribland regionalpolitiska företagsstöd. Ramen för utgiftsområdet kan därmed sättas ned med 1 miljard kronor för vart och ett av åren 1998, 1999 och 2000. Detta innebär att propositionen avstyrks i berörd del och att motion Fi212 (yrk. 3 delvis och 4 delvis) tillstyrks. Övriga nu behandlade motioner avstyrks i berörda delar.

3. Hans Andersson (v) anser att den del av arbetsmarknadsutskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning som börjar med ”I avvaktan” och slutar med ”berörda delar” borde ha haft följande lydelse:

Även om utskottet till stora delar tillstyrker inriktningen på den ”lilla” regionalpolitiken är det dock uppenbart att de regionala klyftorna ökar. Den ”stora” regionalpolitiken som i grunden avgör utvecklingsmöjligheter och levnadsvillkor har misslyckats, vilket också visas av de ökande regionala obalanserna. Utskottet instämmer i uppfattningen från Vänsterpartiet i mot-

ion Fi220 att politiska krafttag måste till för att ändra denna situation. I avvaktan på att regeringen i en proposition presenterar ett samlat regionalpolitiskt program bör utgiftsområdet tillföras ytterligare 400 miljoner kronor under år 1998. Genom medelstillskottet blir det möjligt att stimulera det regionala utvecklingsarbetet, i första hand inom ramen för landshövdingeuppdraget och för att garantera finansieringen av det nationella resurscentrumet för kvinnor. Detta innebär att propositionen avstyrks i berörd del och att motion F220 (yrk. 4 delvis) tillstyrks. Övriga nu behandlade motioner avstyrks i berörda delar.

4. Dan Ericsson (kd) anser att den del av arbetsmarknadsutskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning som börjar med "I avvaktan" och slutar med "berörda delar" borde ha haft följande lydelse:

Med hänsyn till de regionala obalanser som föreligger anser arbetsmarknadsutskottet att regeringens förslag till besparingar på utgiftsområdet måste avvisas. Ramen för utgiftsområdet bör i stället utökas med 90 miljoner kronor för vart och ett av åren 1998, 1999 och 2000, enligt det förslag som har lagts fram av Kristdemokraterna i motion Fi215. Medelstillskottet kan användas för att förändra dagens stödområdesindelning. Detta är enligt utskottets uppfattning angeläget med hänsyn till de strukturförändringar som på senare år skett på arbetsmarknaden i stödområdena och i deras gränsregioner samt genom den påverkan som EG:s strukturfonder haft på situationen. Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen bör lägga fram förslag om en reviderad stödområdesindelning. Utskottet förordar att finansutskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen av denna innebörd. Med vad som nu har sagts anser utskottet att propositionen i berörd del bör avstyrkas och att motion Fi215 (yrk. 2 delvis och 3 delvis) bör tillstyrkas. Övriga nu behandlade motioner avstyrks i berörda delar.